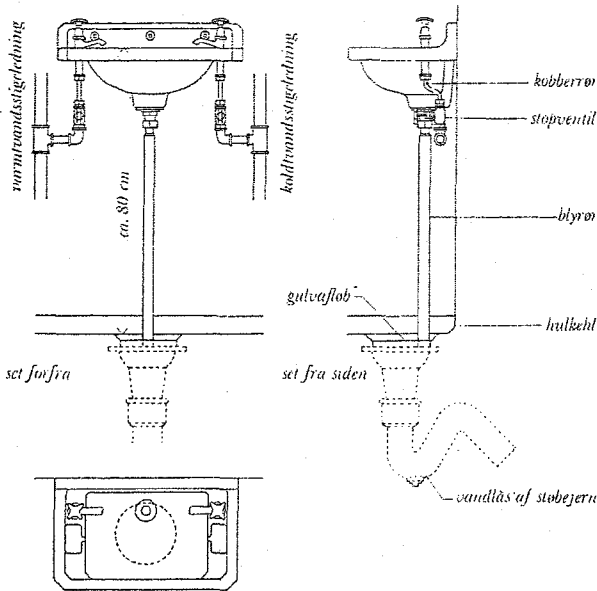

4	41	415	415.5	415.53	blad 1
installationer	bygningshygiejne	afløbsinstallationer	vaske	håndvaske, installation	

juni 1950

plan

Eksempel på håndvaskeinstallation med afløb til gulvafløbskål med enkelt rist. Vasken fastskrues i bagpladen. Vandtilførsel fra koldt- og varmtvandsledninger ført op på hver sin side af vasken. Stopventiler under vasken. Servantehænder. Mål 1:20

I bygningsbeskrivelsen må gives oplysning om:

Håndvask (katalognr.)

Ophængningsanordning (katalognr. eller nøjere beskrivelse)

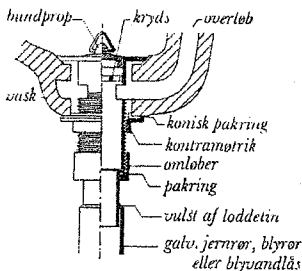
Afløbsrør (materiale/overfladebehandling/fastgørelse)

Afløbsskål (katalognr.)

Servantehænder (katalognr.)

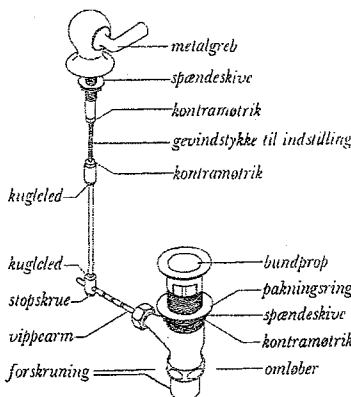
Forbindelse til vandledning (kobber- eller blyrør/stopventil)

De øvrige dele og forbindelser er det almindeligvis ikke nødvendigt at beskrive nærmere

Specialbundprop af gummi

Bundventil til vask med overløb, forbundet til afløbsrør med forskrunding, mål 1:5

Løft-over ventil, isometri, mål 1:10

Bæringer

Nogle håndvaske er i bagpladen forsynet med udspæringer til ophængning på skjulte bæringer, som vist på skitse. Disse bæringer har huller til skrue eller bolte, og fastgørelsen i væggen sker som beskrevet ved knægte.

Støttebolte

For at formindske trækket i fastgørelsesskruerne og i vaskens bærelapper, anvendes især ved skjulte bæringer ofte en regulbar støttebolt, der spænder mellem væg og vaskens overløbskanal. Til vaske med løft-over ventil anvendes en særlig gaffelformet støttebolt.

Bøjler

Fremstilles på bestilling eller udføres af sanitetsmontøren i reglen af $\frac{3}{4}$ " (20 mm) rør bøjet i facon efter vasken. Rørenderne kan opslides til indstøbning og eventuelt forsynes med bryst. Ved slaggepladeskilletrum kan rørenderne svejses til ca. 6×20 cm jernplader med to boltehuller, hvorigennem føres $\frac{3}{8}$ " bræddebolte, der fastspændes mod tilsvarende jernplader på pladeskilletrumets modsatte side. Bøjle, bolte og plader bør være galvaniseret efter forarbejdningen. Eksempel på en sådan bøjleophængning er vist ved »slaggepladeskilletrum«.

Særlige bæringer

Til visse håndvasketyper kan leveres rammer med ben af metal eller søjler af samme keramiske materiale som vasken. Da man ved normale installationer ønsker gulvet frit, kommer sådanne udførelser forholdsvis sjældent på tale.

Vaskerenders ophængning

Normale vaskerender leveres i reglen med tilhørende knægte, ben eller søjler. Ophængning kan også ske på indmurede vinkeljern. Anbringes der flisevæg eller lignende omkring renden, kan en opklodsning på mursten være tilstrækkelig.

Bemærkning vedr. ophængning

I Københavns kommunes regulativ for bygningsarbejder ved tekniske installationer (1946) anføres i paragraf 19:

»1. Det må såvidt muligt undgås at anbringe ledninger, cisterner, håndvaske o. lign. på skilletrum, der begrænser opholdsrum, i særdeleshed soverum; cisterner m. v., der anbringes på sådanne skilletrum, skal effektivt lydisoleres.

2. Cisterner, håndvaske o. lign. må ikke anbringes på skilletrum mellem to lejeenheder, med mindre der er tilvejebragt virksom lydisolation. Dette gælder dog ikke, når der findes W.C.-rum eller baderum på begge sider af skilletrummet«.

Bundventiler

Som overgangsstykke mellem vasken og dens afløbsledning fastspændes en bundventil i vaskens bundhul. Bundventiler leveres med eller uden gevind og med eller uden forskrunding (omløber og kort metalrør).

Til håndvaske anvendes almindeligvis en 1" (25 mm) bundventil beregnet til overløb og anbringelse af bundprop. Undertiden anvendes $1\frac{1}{4}$ " (32 mm) bundventil, hvor hurtigere tømning ønskes. Normalt har håndvaske indbygget overløb, der ved bundventilens montering kommer i forbindelse med dennes overløbsspalte.

I bundventilens indløb skal der være anbragt kryds eller rist (f. eks. perforeret metalplade).

Bundventilen fastskrues til vasken med en kontramøtrik efter anbringelse af pakningsring og spændeskive.

Til vaskerender anvendes bundventil med diameter mindst $1\frac{1}{2}$ " (40 mm) og med rist.

Vaskerender af flere fabrikater og enkelte håndvaske af støbejern leveres med fast rist og udløbsstuds, således at bundventil ikke skal anvendes.

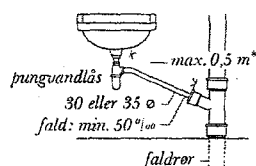
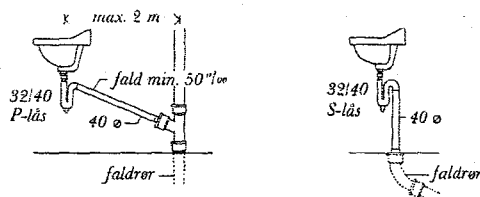
Frisørvaske kan forsynes med en særlig bundventil med indbygget strålespids for vand til skylning efter barbering.

Bundprop og kæde

Til bundventiler beregnet for bundprop er denne i reglen fast tilbehør. Proppen er normalt af gummi, ebonit el. lign. og forsynet med metalring til anbringelse af kæden, hvis anden ende fastgøres i en kædeholder siddende på vasken eller på væggen over vasken. Kæden skal være af metal og fås med almindelige kædeled eller kuglekædeled, i reglen i forkromet udførelse.

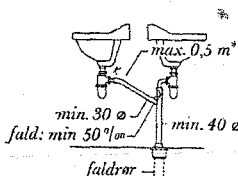
4	41	415	415.5		415.53	blad 2
installationer	bygningshygjehjæne	aflebsinstallationer	vaske		håndvaske, installation	

juni 1950

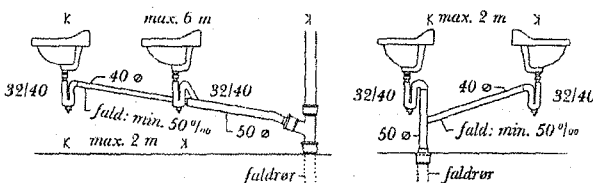
*) Maksimumslængden gælder kun for 30 ø og 35 ø. For større rørdimension i forlængelse af disse gælder samme regler som for 32/40 mm vandlås

Eksempler på sideledninger for en enkelt håndvask, mål 1:50

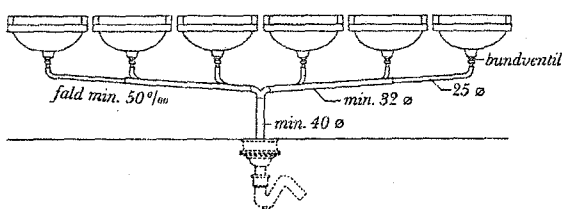

*) Maksimumslængden gælder kun for 30 ø og 35 ø. For større rørdimension i forlængelse af disse gælder samme regler som for 32/40 mm vandlås

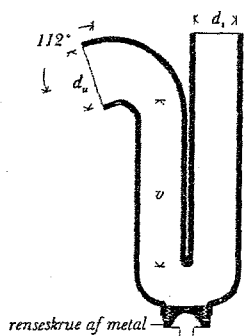
Eksempel på sideledninger for to håndvaske med pungvandlås, mål 1:50

Eksempler på installation af to håndvaske på uventileret sideledning af blyrør, mål 1:50

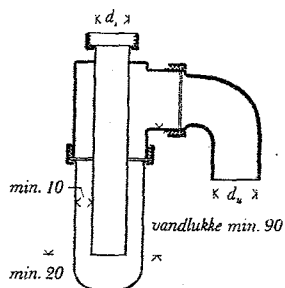

Eksempel på samlet installation af vaske (max. 6 stk.) med afløb til gulvafløb. Kan udføres med blyrør, galv. jernrør eller metalrør. Blyrør samles ved lodning, jernrør ved fittings, metalrør ved lodning eller fittings. Mål 1:50

Blyvandlås, uudsugelig type, P-lås (112°), mål 1:5

$d_i = 30 \text{ mm}$ $d_i = 35 \text{ mm}$
 $d_u = 40 \text{ mm}$ $d_u = 50 \text{ mm}$
 $v = 120 \text{ mm}$ $v = 100 \text{ mm}$

Pungvandlås af metal, mål 1:5

Til bundventil $\leq 25 \text{ mm}$
 svarer $d_i = 20 \text{ mm}$
 og $d_u = 30 \text{ mm}$
 Til bundventil $= 30 \text{ mm}$
 svarer $d_i = 25 \text{ mm}$
 og $d_u = 35 \text{ mm}$

Løft-over ventil

er en bundventil med indbygget metalbundprop, der bevæges fra et håndtag eller en trykknop anbragt på selve vasken. Kan kun anvendes ved visse håndvasketyper. Overflødiggør kæde og løs bundprop.

Hårfanger

er en løs rist oftest af ebonit til anbringelse på bundproppens plads. Anvendes f. eks. i frisørsaloner for at undgå hyppig rensning af bundkryds og vandlås.

Generelt om afløb fra vaske

I rum, der har vandtæt gulv (betongulv med belægning af terrazzo, fliser eller lign.) kan afløbet fra vaske føres direkte til gulvafløb. En forudsætning herfor er, at der ikke i hovedkloaken er vandretning, som kræver at gulvafløbet skal forsynes med særlig lukkeanordning (se under forhold ved vandrejsning).

I rum, der ikke har vandtæt gulv, må vaske udstyres med selvstændig vandlås.

Forsynes vasken med selvstændig vandlås, skal denne i reglen anbringes umiddelbart under vasken og må f. eks. i almindelighed ikke anbringes under gulvet. 3 stk. håndvaske kan dog gives afløb til samme vandlås, når de anbringes i samme rum og med en indbyrdes afstand af højst 60 cm.

Afløbsledninger af asfalterede støbejernrør fra vandlås eller gulvafløb skal udføres i overensstemmelse med de for sideledninger til faldrør gældende bestemmelser.

Afløbsledninger med diameter 30-50 mm af blyrør, metalrør eller galvaniserede rør fra vandlås til grenrør eller til gevindstuds i faldrør må i almindelighed ikke overskride de på tegningerne viste længder, når sideledningen er uventileret. 40 mm rør kan i almindelighed kun anvendes for 1 stk. 32/40 mm vandlås eller 2 stk. pungvandlås og 50 mm rør for 2-3 stk. 32/40 mm vandlås eller 3-4 stk. pungvandlås.

Afløbsledninger af blyrør, metalrør eller galvaniserede rør fra bundventil til gulvafløb udføres med en indvendig diameter på 25 eller 32 mm for håndvaske og mindst 40 mm for vaskerender. Gulvafløb skal ved denne monteringsform i reglen være anbragt umiddelbart under vaskens bundventil. For indtil 6 stk. vaske kan monteringen dog udføres til fælles gulvafløb f. eks. som vist på skitsen. Anbringes flere end 6 stk. vaske ved siden af hinanden, kan afløbet til gulvafløbet ske gennem åben rende. Rør der anbringes i gulv bør være mindst 32 mm. Ønskes gulvbelægningen udført som fugefri belægning (asfalt, linotol o.s.v.) på trægulv, kræves der bl. a. i København, at afløbsrør til gulvafløb anbringes frit ovenpå gulvet.

Vandlås

Vandlås til anbringelse umiddelbart under håndvaske kan enten være almindelige blyvandlås, støbt eller presset og med metalrenseskrue i bunden, eller pungvandlås af metal, bly eller støbejern.

Blyvandlås skal, når de ikke ventileres, være enten 30/40 mm, hvilket er betegnelsen for typen med 30 mm indvendig diameter på indløb og 40 mm på udløb, og med et vandlukke på 120 mm, eller de kan være 35/50 mm med et vandlukke på 100 mm. Sædvanligvis anvendes 32/40 mm, da de ovenfor nævnte diametre ikke er almindelig handelsvare. 32/40 mm vandlåsen findes som: P-lås (112°), S-lås (180°) og som »Rådhuslås« med nedadvendende udløb, direkte under indløbet.

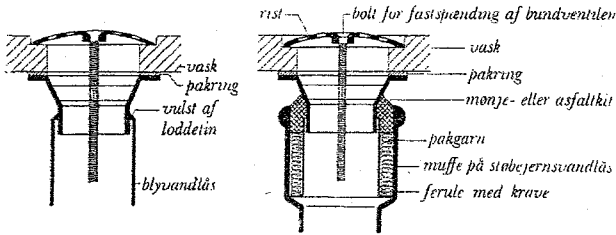
Pungvandlås skal bl. a. i København have de på tegningen angivne minimumsmål. Pungvandlås af metal findes som: P-lås (90°) med lige udløb, halv Q-lås (112°), Q-lås (135°) og S-lås (180°).

Vandlås for vaskerender kan udføres som 40/50, 45/65 eller 50/65 mm af bly eller 50/65 mm af støbejern alle med et vandlukke på 70 mm. 45/65 og 50/65 mm blyvandlås er ikke almindelig handelsvare, men kan fremstilles ved til nakkedelene på en 45/45 eller 50/50 mm vandlås at lodde et 65 mm blyrør.

Vandlås, der har renskrue i nakken eller samme dimension på ind- og udløb, eller afviger væsentligt i vandlukke fra det ovenfor angivne, kan i reglen ikke forventes tilladt anvendt. Samlingsdele — ferruler, forskruninger, skydere m. m. — på afløbsledninger fra vandlås må have en sådan størrelse, at gennemstrømningsarealet intet steds formindskes, i modsat fald vil der være fare for, at vandlåsen hyppigt suges ud.

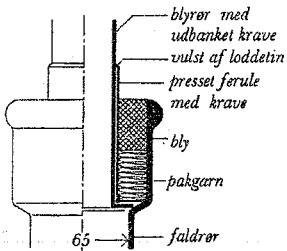
4	41	415	415.5		415.53	blad 2
installationer	bygningshygiejne	afløbsinstallationer	vaske		håndvaske, installation	

juni 1950

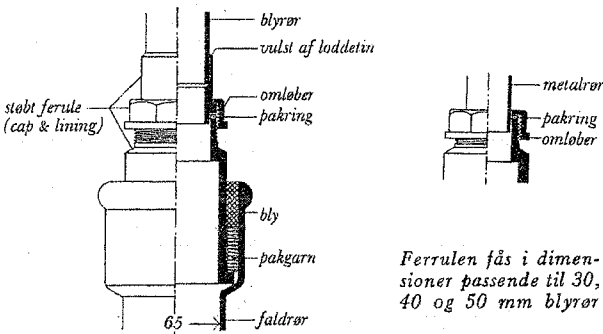
50 mm bundventil med rist og uden gevind. Eksempel på forbindelse til blyvandler, mål 1:5

50 mm bundventil med rist og uden gevind. Eksempel på forbindelse til støbejernsvandler, mål 1:5

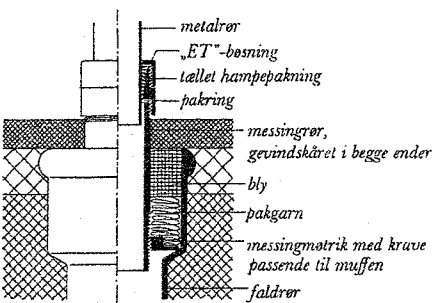
Eksempel på blyrørs forbindelse med presset messingferrule i faldrørsmuffe, mål 1:5

Ferrulen fås i dimensioner svarende til 25, 30, 40 og 50 mm blyrør

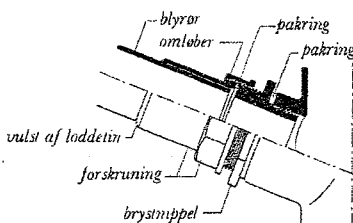

Eksempel på blyrørs forbindelse med støbt messingferrule i faldrørsmuffe, mål 1:5

Eksempel på metalrørs forbindelse til støbt messingferrule, mål 1:5

Eksempel på forbindelse mellem metalrør og faldrørsmuffe med anvendelse af »ET«-bøsning, mål 1:5

faldrørsgrenrør med 40 mm gevindstuds

Eksempel på forbindelse mellem blyrør og faldrørsgren med gevindstuds med anvendelse af metal fittings (brystnippel med forskruning), mål 1:5

Samlinger

Samling mellem vask og vandlås eller afløbsrør

Ved bundventil med forskruning (cap & lining)

Blyrør eller tilløbsside for blyvandlås skubbes et kort stykke ind udenpå forskruningens korte metalrør og loddes hele vejen rundt til dette.

Galvaniserede rør kan tilsluttes på samme måde som blyrør, lodningen binder dog vanskeligt til disse rør. En bedre forbindelse fås ved at gevindskære røret og i stedet for forskruningen anvende fittings (f. eks. muffe eller unions) beregnede til samling mellem trukne rør. Endvidere kan samlingen udføres ved at forskruningens korte metalrør udelades, og det galvaniserede rør føres et kort stykke ind i bundventilen. Tætheden opnås her ved at pakningen klemmes fast mod røret, når omløberen (forskruningens møtrik) tilspændes.

Metalrør kan tilsluttes som anført ved blyrør og galvaniserede rør. Endvidere kan røret udformes med krave (udbertles) svarende til omløberens indvendige diameter, således at det træder i stedet for forskruningens korte metalrør.

Ved bundventil med gevind alene (uden forskruning)

udføres forbindelsen til metalrør og galvaniserede rør bedst med fittings (se bundventil med forskruning). Blyrør forbindes i almindelighed ikke uden anvendelse af forskruning.

Pungvandlås leveres i reglen med påmonteret omløber (metalvandlås) eller med gevind i indløbssiden (støbejerns- og blyvandlås) til direkte påskruning på bundventilens gevind.

Ved bundventiler uden gevind

der i reglen ikke anvendes til håndvaske, men undertiden til vaskerender og lignende føres galvaniserede rør (evt. med påskruet muffefittings for at udligne dimensionsforskel) ind udenpå bundventilen, og mellemrummet udfyldes med mønjekit eller asfaltkit.

Blyrør og blyvandlås kan enten loddes direkte fast på bundventilen, eller forbindelsen udføres som ved galvaniserede rør, dog udføres eventuel muffe i bly. Ved forbindelse med støbejernsvandler skal bundventilen forsynes med ferrule. Mellemrummet mellem ferrule og muffe stoppes forinden med pakgarn, hvorover der udstøbes med bly eller udfyldes med mønje- eller asfaltkit.

De her nævnte forbindelsesmåder kan også anvendes for bundventiler med gevind.

Ved vaske med udløbstuds

Forbindelsen udføres som ved bundventiler uden gevind.

Samling mellem vandlåsens afløbsledning og faldrørsmuffe

Blyrør tilsluttes ved hjælp af presset eller støbt ferrule, der faststøbes med bly efter anbringelse af pakgarn. Blyrørets tilslutning til støbt ferrule udføres med forskruning. Ferrulen og den eventuelle forskruning må overalt have en sådan dimension, at der ikke bliver nogen indsnævring i forhold til den indvendige diameter på afløbsrøret fra vaskens vandlås.

Metalrør kan enten forinden monteringen ved udbertling eller pålodning forsynes med en krave af samme størrelse som faldrørsmuffens indvendige diameter eller forbindes til støbt ferrule med forskruning. I det sidste tilfælde kan forskruningens korte metalrør udelades, når enten røret udbertles svarende til omløberens indvendige diameter, eller der anbringes en pakring, fastklemmet mod røret ved omløberens tilspænding.

På en tegning er angivet en specielt udformet ferruleforbindelse, der kan reguleres, så at den forkromede »ET«-bøsningforbindelse ligger i plan med færdigt gulv.

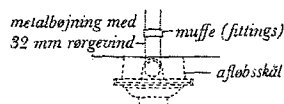
Galvaniserede rør, der bl. a. i København kun undtagelsesvis tillades anvendt til afløbsledninger fra vandlås, kan tilsluttes ved påskruning eller påsvejsning af en krave svarende til muffens indvendige diameter, eller ved fittings eller omløber forbindes til støbte ferruler.

Samling mellem vandlåsens afløbsledning og faldrørsgren med gevindstuds

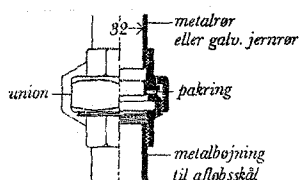
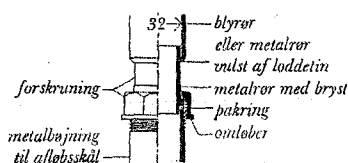
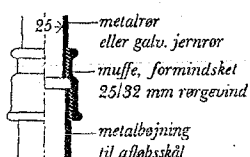
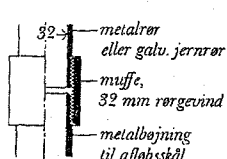
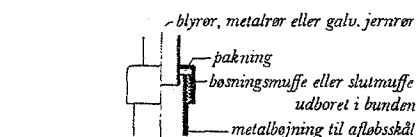
Blyrør og metalrør tilsluttes ved hjælp af særlige metal fittings. Metal fittings med mindre indvendig diameter end afløbsledning fra vandlås må ikke anvendes bl. a. i København, der endvidere ikke tillader anvendelse af grenrør med gevindstuds, som har mindre end 38 mm rørgvind.

4	41	415	415.5		415.53	blad 3
installationer	bygningshygiejne	afløbsinstallationer	vaske		håndvaske, installation	

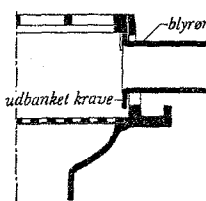
juni 1950

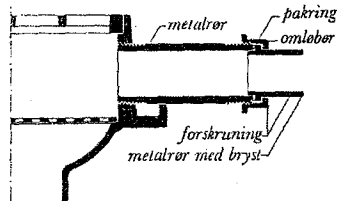
Systemtegnning til nedenstående eksempler på forbindelser til afløbsskålens metalbøjning, mål 1:20

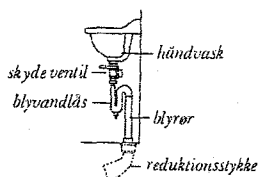
Eksempler på forbindelse mellem afløbsrør og afløbsskålens metalbøjning, mål 1:5

Eksempel på blyrørs forbindelse til afløbsskål med dobbelt-rist, mål 1:5

Eksempel på metalrørs forbindelse til gevindskåret hul i afløbsskål med dobbeltrist, mål 1:5

Eksempel på skydeventil (vuggeventil) indskudt mellem bundventil og vandlås, mål 1:50

Galvaniserede rør, der bl. a. i København normalt ikke tillades anvendt, bør tilsluttes som metalrør, og ikke ved direkte påskruining i gevindstudsens rørgvind, hvor forbindelsen kan ruste sammen og umuliggøre senere adskillelse f. eks. ved rensning af ledningen.

Forbindelse mellem afløbsrør og gulvafløb

Afløbsskåle med enkelt rist

Hvis afløbsrøret lægges fra vasken frit over gulvet, bør det føres ned gennem risten. Lægges det i gulvet, må der anvendes afløbsskål med studs med rørgvind.

Afløbsskåle med dobbelt rist

Lægges afløbsrøret fra vasken frit over gulvet, føres det ned gennem overristen. Lægges det i gulvet, må afløbsskålen være udført med cirkulært hul (glat eller gevindskåret) i sidefladen mellem over- og underrist.

En 90° rørbøjning (oftest fittings) føres enten direkte fra afløbsskålens sidehul eller fra et deri anbragt rør og gennem gulvet til samling med vaskens afløbsrør. Denne samling kan udføres på forskellig måde afhængig af de to rørs dimensioner og materialer og af monteringsforholdene, en række eksempler vises i tegninger.

Samlingen til afløbsskål med *gevindskårne huller* udføres ved metalrør og galvaniserede rør i reglen ved gevindskæring af røret eller med fittings, og ved blyrør ved indskydelse af en forskruining.

Ved tilslutningen til *glatte huller* lægges galvaniserede rør og metalrør oftest løst i hullet ragende ca. 1 cm ind i afløbsskålen og eventuelt forsynet med en nedadvendende bøjning. For at opnå tæthed omkring røret og skålen må der udvises særlig omhu ved støbningen af gulvet på dette sted. Ved anvendelse af de dyrere fittingssamlinger kan forbindelsen udføres tæt, uafhængig af betonstøbningens godhed.

Blyrør er mindre anvendelige til indstøbning i gulv. Hvis blyrør imidlertid anvendes, udbanks rørenden til en krave ragende noget ud over hullets kant.

Fastgørelse af afløbsrør

Afløbsrør til gulvafløb kan fastgøres til væg med rørbøjler eller rørbærere som for skyllerør til W.C. (se W.C.-installation). Sædvanligvis anbringes 1-2 stk. bøjler eller bæringer. Ved jernrør og metalrør udelades undertiden fastholdelse til væg, således f. eks. hvor gulvafløbet er anbragt under bundventilen, og røret føres lodret ned i afløbsskålens rist. Ved dette arrangement kan man imidlertid risikere, at et forholdsvis let stød til afløbsrøret får vasken til at revne.

Dimensioner m. m. på gulvafløb

Gulvafløb, der anbringes i betongulv støbt direkte på jord, udføres med 105 mm vandlås. I bygningens etager udføres gulvafløb enten med 52/65 eller 65/65 mm vandlås. 52/65 mm anvendes i mindre gulvflader, 65/65 mm i større, faste regler herfor foreligger ikke. Modtager gulvafløbet tilløb fra badekar skal det dog sædvanligvis være 65/65 mm. Modtager gulvafløbet pissoirtilløb henstiller myndighederne det i reglen udført som 105 mm også i etagerne. Afløbsskålen for gulvafløbet skal være forsynet med betongant, medmindre den anbringes i betongulv støbt på jord. Afløbsskålens rist skal bl. a. i København have en min. diameter på 14 cm og eventuel overrist en min. sidelinie på 16 cm.

Angående gulvafløbs anbringelse i vandtætte gulve, der udføres på eksisterende træbjælkelag, henvises til omtalen på bladene om træbjælkelag.

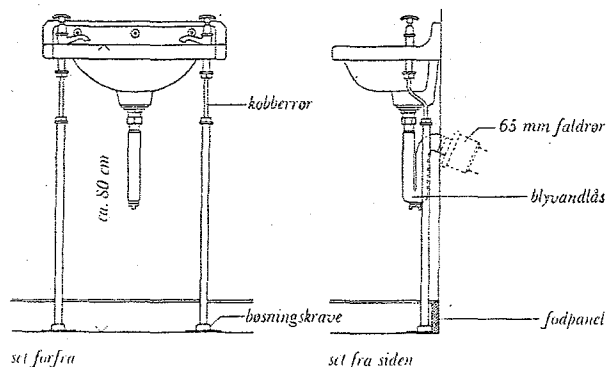
Føres afløb fra vask ned i gulvafløb, må dette være anbragt i samme rum som vasken. Sådanne gulvafløb kan tillige modtage tilløb fra andre installationer, f. eks. badekar. Føres afløbet — (med myndighedernes særlige tilladelse) — til et gulvafløb anbragt i andet rum, må vasken forsynes med vandlås, for at der kan sikres mod lugt- og lydgener. Rum, der er adskilt med spanske vægge, betragtes sædvanligvis som eet rum.

Forhold ved vandrejsning

Overkant af vaske må ikke anbringes lavere end vandrejsningskoten i hovedkloaken (eventuelt med tillæg for vandrejsning i ejendommens egne ledninger) medmindre afløbet enten føres til pumpebrønd, eller vasken forsynes med højvandslukke.

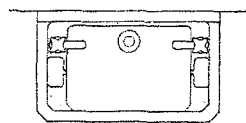
4	41	415	415.5		415.53	blad 3
installationer	bygnings- hygiejne	afløbs- installationer	vaske		håndvaske, installation	

juni 1950

set forfra

set fra siden

plan

Eksempel på håndvaskeinstallation med blyvandlås ført til faldrørgren. Vasken fastskrues i bagpladen. Vandtilførsel fra koldt- og varmtvandsledninger ført frem fra neden. Servantehaner, ingen stopventiler. Mål 1:20

I bygningsbeskrivelsen må gives oplysning om:

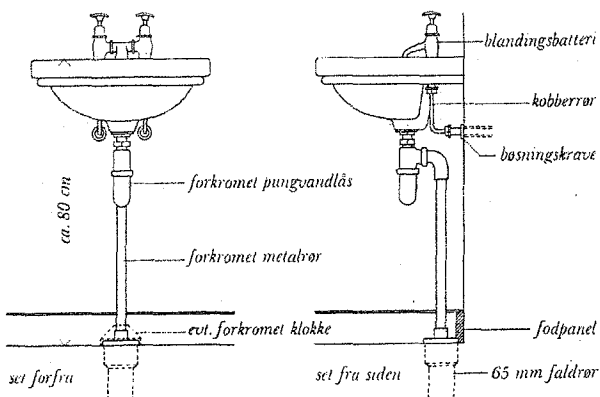
Håndvask (katalognr.)

Ophængingsanordning (katalognr. eller nøjere beskrivelse)

Vandlås (katalognr. eller angivelse af type, materialer og dimensioner/ferrule)

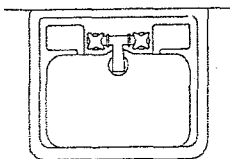
Servantehaner (katalognr.)

Forbindelse til vandledning (kobber- eller blyrørstopventil)

set forfra

set fra siden

plan

Eksempel på håndvaskeinstallation med pungvandlås med afløbsrør af metal ført til faldrørrumme i gulv. Vandtilførsel fra koldt- og varmtvandsledninger ført frem gennem bagvæg. Blandingsbatteri, ingen stopventiler. Mål 1:20

I bygningsbeskrivelsen må gives oplysning om:

Håndvask (katalognr.)

Ophængingsanordning (katalognr. eller nøjere beskrivelse)

Vandlås (katalognr. eller angivelse af type, materiale og dimensioner/ferrule)

Blandingsbatteri (katalognr.)

Forbindelse til vandledning (kobber- eller blyrørstopventil)

De øvrige dele og forbindelser er det almindeligvis ikke nødvendigt at beskrive nærmere

Højvandslukke kan for vaske etableres ved skydeventil eller skydehane, begge beregnet for lukning med hånden. De monteres enten på afløbsledningen for vandlåsen eller mellem bundventil og vandlås. Højvandslukke på afløbsledning kan være fælles for flere vaske og gulvafløb, men må ikke anbringes på ledninger, der modtager tilløb fra installationer beliggende over vandrejsningskoten eller på regnvands-, pissoir- eller vandklosetledninger. Det må anses for u hensigtsmæssigt med fælles skyder for vaske m. m. i flere lejemål, eller med højvandslukke på vaske, der jævnligt benyttes af personer, som ikke er fortrolige med ordningen. Det er under sådanne omstændigheder svært at sikre, at skyderen, når vasken ikke er i brug, holdes lukket for at forhindre oversvømmelse ved indtrædende vandrensning, f. eks. under stærke regnskyl. En særlig form for skyder »Harboe's patent«, også kaldet »Harboelås«, har skyderen indbygget i afløbsskålen eller bundventilen, men fremstilles almindeligvis ikke i dimensioner passende til montering i håndvaske (se under højvandslukker under kloak).

I bl. a. Københavns kommune tillades vaskeafløb ikke ført ned i eller ud over gulvafløb med højvandslukke. Når vaskens overkant ligger lavere end vandrejsningskoten skal vasken forsynes med vandlås, direkte tilsluttet afløbsledningen og et højvandslukke skal indskydes.

Enkelte kommuner giver slet ikke tilladelse til vaskeinstallationer med højvandslukke.

Vandindstallation

Almindelige regler for vandinstallation behandles udførligt i et særligt afsnit.

Her skal blot nævnes nogle typiske forhold vedrørende vandinstallation til håndvaske.

Vandledningerne er i reglen galvaniserede rør fastholdt til væggen med rørbærere og samlede med muffefittings med gevind. Hvor rørene føres gennem etageadskillelse og skillerum, anvendes i reglen bøsninger (altid ved varmtvandsledninger).

Hvor vasken er forsynet med hanchuller føres vandet til en i hanchullet fastspændt servantehane, af hvilke der i handelen findes et større antal typer, som adskiller sig ved forskelligheder i lukkesystem, udformning, materiale, overfladebehandling, tudlængde m. m. I reglen anvendes haner af forkromet metal, der fås dels som skruehaner, der kan holdes konstant åbne, og dels som selvlukkende haner med indlagt fjeder, der lukker hanen, når håndhullet slippes.

I nogle kommuner forlanges vandmåler for hele vandforbruget, i andre svares en fast årlig afgift for hver hane. Såfremt vandet leveres uden måler, forlanges der i reglen selvlukkende taphaner på koldtvandsledninger, ellers anvendes skruehaner. På varmtvandsledninger anvendes dog altid skruehaner.

Hvor der til en vask kun udføres koldtvandsinstallation, er det andet hanchul lukket ved en faststøbt prop af materiale som håndvasken (f. eks. fajance).

Ved visse håndvaske med tætsiddende hanchuller kan anvendes blandingsbatterier.

Hvor håndvasken ikke er forsynet med hanchuller afsluttes vandledningen med haner (aftapventiler) anbragt på væggen over håndvasken, blandingsbatteri kan også anvendes.

Med denne vasketype skulle der tillige være mulighed for at anvende et enkelt blandingsbatteri med svingtud fælles for både badekars- og håndvaskeinstallation. Denne udførelse er f. eks. i Sverige ret almindelig ved billigt boligbyggeri.

Varmt vand til en håndvask kan tilføres enten fra en varmtvandsinstallation med varmtvandsbeholder i tilslutning til et centralvarmeanlæg eller fra en vandvarmer opvarmet ved gas eller elektricitet.

Forbindelsen fra selve vandrøret til håndvaskens aftapventil udføres af kobberør eller tinført blyrør. Ofte indskydes umiddelbart foran dette forbindelsesrør en stopventil, således at reparation af håndvaskens haner kan udføres uden afbrydelse af hele vandtilførselssystemet. Ved blyrør kræves altid stopventil, dog ikke i eenfamiliehuse eller hvor afgrening til flere installationer sker i samme rum og afgreningen afspærrer selvstændigt ved stopventil.